

Titu

Titutshi kalta zũngajienapanaldiamak

Meja ai kalta gauwane: Pábulduki Duwe Jesúja ají múldigaba guaxal gaxaneja jalde kaltaki gauwane. Akldé Pábuldu shaldaga miñkualdaldiamake “Aldumaxa zaldakuetsi kalta zũngajienapanaldiamak” gaune tuakue.

¿Metshi kalta gauwane? Pábulduja Titu Duwe Jesú shalda akbeyatshak namak jañgui ipanane nak, asukuá giemi jana ne izhgajañguxa nalguák, jalde kalta agakauwane (1.4). Tituki juldiú saná naldagálde, galdiegu saná nakldá. Nalgué Pábuldu Jeldusaldeñka Duwe ipanane aksanekakue tuatiyatshak agapa uldene (Ga 2.1-3). Jatetshi múldigaba za tuñkakueja jañguxáki, Pábuldu kuíbuldu Epesuxa Duwe shalda shi kaxaldiyatoguén, Titu agapa izhone. Tituki exa zhinik Kuldintuxa zalda Duwe ipanane kagaunexal nene (2Kt 2.12-13; 7.5-7; 8.6,18,23). Guñguenik Pábuldu Kaldetaxa Duwe zũnekuane shalda guaxal neyatshak, Titu agapa uldene. Pábuldu exa zhinik neyatshak akldeneña shi kaxaldiyalga noxaldiamak exaga majane (1.5). Guñguenik na Tituki Dalmasiaxa Duwe zũnekuane shalda shizhiyal nene (2Tm 4.10).

Jinak ai kalta gauwane: Pábulduja Titu Kaldetaxa majatshak exa jiba atshiji saldikhaldiamak, Duwe ipanane aksanekakue izhgakushi izhxaldiamak majane nalguakna, sakí amak atshaldixa aksanexaldiamak kalta akuzgauwá. Ekibeña na, ai jiba atshaldiamak Tituki Duwe Jesújaña niuwi agene nak naldagálde shizhixakue kagubiyaka ne akbeyaldiamak. Pábulduja sakí ai jiba atshiji saldikhshatshak, mokue ezua jiaga atshaldixa jañguane akbeyaldiamak kalta agakauwane (3.12).

Ji, ji shalda guashi jalde kalta gaune:

1. Kasak misha ji shalda akbene (1.1-4)
2. Duwe Jesú ipanane aksanekakue sakí naldakue (1.5-9)
3. Naldagálde shizhixakue nañki sakí naldakue (1.10-16)
4. Duwe Jesú ipanane namaklde za shi kaxaldiyakue (2.1-15)
5. Duwe Jesú ipanane ga izhogakue (3.1-11)
6. Titu ji atshakue akbene (3.12-14)
7. Aldiwe akbene (3.15)

Pábulduja Tituk kalta akuzgaune

1 ¹Nas Pábulduk Saldiña netshi Jate axazauñkuge, Asukuá Duwe Jesú Zunekualkajaña ají múldigaba guaxaldikuamak nakaxanek ni kalta mikuzgauwatokú. Jinake nakaxane naldakí. Jateja ají naldaldiamak izhgakuxanekueki, aldén namak jañgui, ek alduna iyashál za noxal kaksaneshi, namaklde shi kaxaldikugén zhinik na Jatek akldunamak ashekualdaldixa nak. ²Ekí namaklde kakualdi, alduna iyashén na, “Jateja izhoshiña nezhokshaldixa shakldá” ajañgui, jiaktuwi za ashekualdaldixa. Akze, Saldiña netshi Jateki naldagálde zukuak atshagáldeja ni ji jiaga gauwagá nogueña, ají giemikuañki izhoshiña zunezhokshaldixa guakldane. ³Guane nalgué aldén janaktunalguén zegatshake, sakí zunekualdaldixa jiúñgulde gakuagén zhinik muetsekuá. Akze, Saldiña netshi Jate Zunekualkaja aldén naldiña ai múldigaba guaxaldikuamak nezhgakushi, amak guagakue niuwi nagene nzha.

⁴Nasukuá Titu,^a Duwe Jesú zunekwane mikbeyaldatshak, najanamé e namak jañgui ipanamaldén zhinik na nasukuá giemi jana nekbaldeki ni kalta mikuzgauwatokú. Saldiña netshi Jate Nauwijatega, Asukuá Duwe Jesú Zunekualka na, atemajañ éegaba guañ majañgui, muldetua aldunaxa señgaba shi mikzukuí.

Duwe ipananeke aksanekakue

⁵Guatshak Kaldetaxa jinak mabajanuge naldakí. Exaki sezhgáu guakue abaña guane, auxaga siyagáu matshaldiamak. Ekíga na, eñgui baxe Duwe ipanane ezua ezua kuíbuldukue izhajuizhaldekakue nogauxa kaksanexaldixakue izhagakue mikbeyanugamak mizhaxaldixa nak. ⁶Guatshak Duwe ipananeke aksanekakue ekí nekue izhagakue: Kauwizhén sakí zhiniki kagatsé kakuagazháldiamak jian izhogakue. Akna, munzhi ezuamék axaldaldiña axaldaldakue. Kauwijí sukuakueki Duwe ipananeke, ni meja “amak atshasúñ akzekakue, kutám atshixakue nakldá” kakuagazháldiamak jian ashekuekie naldakue. ⁷Akze, sanekakueki Jatetshikue numañ tuwi agaksanekakue nak, ni sakígaba kagatsé kakuagazháldiamak jian izhogakue. Akna kauwizhén ajañguxá za akzé ajañguagálde naldakue. Stugagáldekue naldakue. Ni jigabák nuxa axaña itsauldagálde naldakue, ni kaukshiña atshagáldekue naldakue. Ni axautshi itsaji juizhiña kabia nexaldixa aklddegagáldekue naldakue.

^a 1.4 2Kt 8.23; Ga 2.3; 2Tm 4.10

⁸ Akze, ekí jian za naldakue: Mieldekueja ajúk axabizhatshak, muldetua ipanka naldakue. Janshizhe atshindana akzeka naldakue. Axaldáñ muldetua zhiksanekakue naldakue. Atshakuamak za jian ajanashixakue naldakue. Jatek akldunamak za ajanashixakue naldakue. Sha atshindana kakzekája kagubiyazháldiamak zhiksanekakue naldakue. ⁹ Duwe zunekwane shalda múldigaba alduna iyashaka shizhiyáñkaldeki namak za agasjani, kaksui nukakue naldakue. Ekíki namaklde shizhiji na, aldukatukakue aldunaxa kakuiyaksha akzexaldiamak. Ekíga na, namaklde shizhiya itamakuxakueki naldagálde atshixa izhgastuñsha akzexaldiamak.^b

Naldagálde shizhixakue

¹⁰ Naldatshak matshuwi nekuejañki kaksanekakue amak axajanashasúñ kakzekakue. Ekueki múldigababata kágubakue jian kakzukualdiamak shizhixakue. Mieldekue akldé giemiki ekí ajanashixakue naldakí. Duwe ipananekue jiaga juldiúkue nauwa abeñguamak abeñguakue shizhixakue. ¹¹ Ekí naldagálde shizhiyalga aldogazháldiamak, kagitamakui, kasunshakue. Jinak naldakí. Kauwizhéñ shizhiyasúñzamak shizhaldiyatshakna, anuñka zhuajúk zaldagaba namakldek zhinik nuk iyajuldukshane nak. Ekí shizhaldiyatshake egaba kaldukatuka paldata iyakuxaldiamak jañgui nuxa ekí shizhixakue.

¹² Guatshak ezua ishkué Kaldeta zaldajaña ekí guakldane: “Kaldeta zaldakueki naldagálde za azakuagamakga zukuakakue, béyakze sha makuakuekue jana sha atshixakue, miwakue, zúxaitsha zaxakue nakldá.” ¹³ Ekí kakuaklde namak nakna ekuek “¿jinak shi naldagálde shizhixa namak mijañgú?” kaxañ kaxaldeshi kabaksanexaldí. Ekíki kauwizhéñ akuáldini namaklde shi kaxaldixá za ijuldu naldakí amak ajañgualdiamak. ¹⁴ Ekíga na, juldiú sanákueja janaktune akuaká akzé ajañgui, alduká za aldogazháldiamak.^c Ni namaklde ipanasúñ akzekakueja sakígaba kaksanegatshak jiaga, axaldukazháldiamak.

¹⁵ Akze, mieldekue Jateja janshizhe tuñkaki, kágubaja jigaba mikzaldakuakue tuñkaja me akzaldakuazháka. Ne mieldekue Duwe Jesú namak jañguazhé, aldunaxa janshi agatsaldagáldeki, kágubaja jigaba janshi mixazguakue tuñkaja me janshi axazguazháka. Akze, aldunaxa akzaldaldekldekue kutám za ajañgui na, sha ajanashatshak jiaga aldunaxa “sha atshá ni gukú” kakldegazhé. ¹⁶ Ekuejañki Jate “me ne” kakué aldegatshak jiaga, ajanashéñ me, Jate kaksúñzekue ne awatuñshixa.^d Ekueki Jateja kajañguamak ajanashagábaki, diuwi akzaldi kutám za ajanashixakue. Akna sakígabaga janshizhe atsha niñkauwañki ajanashazhákakue nakldá.

^b 1.6-9 1Tm 3.2-7 ^c 1.14 1Tm 4.7; 2Tm 4.4 ^d 1.16 2Tm 3.5; Mt 7.21; 1Jñ 1.6; 2.4

Namaklde za shizhiyakue

2 ¹Guatshak ma zúnake namaklde shizhiyakuamak za ekí jian shizhiyakue migatsé. ²Duebakue, axaldáñ muldetua numañ atuwi, zhiksaneka naldakue, axautshikueja axabetaldiamak izhogakue. Jate shalda namaklde shizhiyaki namak ajañgui, ek za alduna ishixakue naldakue. Axautshikue izhgajañguxakue naldakue. Jibañ atuatshak jiaga, abá naldakí, Duwek agapa neyalsa nukakue naldakue shi kabaxaldiyaldí.

³Ekibeña, wezhukue ekí shi kabaxaldiyaldí: Jate za akldé akzamakga akzukui mual za izhogakue. Axautshi nalda aguagagáldekue,^e ni stuxaja aksanegazhákakue naldakue. Ne janshizhe atsha za shizhixakue naldakue. ⁴Ekí ashekualdaldiakna, munzhi akldé awawakue shaxaldiji ekí agasanegaka: Kauwisewá, kauwijí sukuakue muldetua izhgajañguakue. ⁵Axaldáñ zhiksanegakue, kauwisewák za axaldaldiña axaldaldakue, kauwijúk jiba ajanashakue kagatsahamak atshakue. “Nasewá janshibeña ni naksanexaldí” itshanakue, kágubakue juañ akzaldi za kaxatshakue. Ekígaba izhoxaldiakna, axautshikueja Jate shalda múldigaba kakuaka nalda axakuagaka naldazháldixa nzha.

⁶Ekibeña, nakua akuká guatukakue axaldáñ muldetua zhiksaneka naldakue kakuiyakshiji makualdí. ⁷Ma zúnake sakígaba matshatshak janshizhegaba za atshál izhogakue. Ekíki mixazatuatshak amak izhoxa shizhatiyaldiamak. Shi kaxaldiyabaldoxaldíeñ, migatsauxa jian mikldeshi, shizhiyakuamak za shizhiyakue. ⁸Akze, namak shizhiyaki ni jiñ zhinik nalda axakuagazhákldegamak agatsaldi shizhiyakue. Ekíki shi kizhixa itamakundana akzekakueja ni miya zhinik sha zúnakuagazhákata atuatshak jiwak katzexaldiamak.

⁹Ekibeña na, nashi axautshi jiba axatshixakue ekí shi maxaldiyaldí:^f Kauwijí sáñkaldakueja sakígaba kaksanegatshak, “janshibeña ni naksanexaldí, amak ni axatshaldikú. Ek akldunamak axatshaldikue shakldá” itshankakue naldakue. Ni yokuxakue naldasé. ¹⁰Ni tusheka naldagába, muldetua alduna keyashaka ne awatuñshakue. Ekíki ajanashauxa kaxazatuatshakna Jateja zúnekuane shalda shizhiya janshagatse ne atuñshaldiamak.

¹¹Akze, Saldiña netshi Jateja éegaba guañ zúnajañguéñ na, Asukuákí káguba katshekuauxa zúnekualdal kagik gagatshakna, mitsá éegaba guañ zúnajañgui izhuka ne mu zúñgisekuane. ¹²Ekí guañ zúnajañguxaki ekí shi zúñkaldixa: Jatek akldunazhákldegamak atshaki majakue, jai kagik zalda jikakue zúñnunka za alduna ikauwa majakue. Ekí maji na, izhoxalga kaldogeñgaki axaldáñ zhiksaneshi, muldetua jañgua, Jatek akldunamak jian izhogakue. ¹³Akze, nasuñ

^e 2.3 1Tm 3.11 ^f 2.9-10 1Tm 6.1-2; Ep 6.5-9; Kls 3.22-4.1

ezua niuwañ zuxaita zeñ zalda zuñzexaldiēñ jiaktuañkaldogeñki ekí za izhogakue. Ai ldiuwañ na, Duwe Jesú kagik zuxaita muñshí zalda na mokie naxaldixa. Ega na Jate akaldak akaldak akzé, Zunekualka nakldá.^g ¹⁴Ekí nalgué jiaga, nauwitsaldí shuixaldiamak aké.^h Ekíki sha atshindana zuñzeka zuñsanekak zunebesanshaldiamak.ⁱ Ekíga na, sha katshixa zuñkabeti, janshi zuñkazguí, ají giemikue za zunaldekshatshak^j janshizhe za atshindana zuñzekakue naldakualdiamak.

¹⁵Akze, ekí atshakue mikbeñkuge shi maldiyaldí. Niuwi mixaldahamak shi kaxaldiyabaldoxaldiēñ, amak izhogakue kakuiyakshiji mual kabaksanexaldí. Ne mieldeki amak atshasúñ akzekaki ijuldunataka izhgastuñshi maksanexaldí. Ekí sanék guashi niuwi mixaldakna, ni meja shizhiyabaldukaki akzaldagálde tuwi, izhgitamakushi ishkaldekshabaldáldi.

Duwe ipanamalde ga izhogakue

3 ¹Guatshak Duwe ipananekuek ekí be kabagisekualdí: Saldiñga sáñkalda, sanék gua niuwi axaldekie “Janshibeñga ni naksanexaldí. Ji atshakue naksanexaldíak amak ni axatshaldikú” itshanakue. Mitsák axautshikuek janshizhe axajanashaka atuatshak, amak axajanashaldiamak janazhiktunekue izhogakue.^k ²Ni me nalda aguagagáldekue naldakue. Saldiñga nekue na señgaba zhe nukakue naldakue, juañ zaldaba za atshixakue naldakue. Axaldáñ aguáñ zhikzukui, saldiñga nekue kauwizhakldé akzukui za axatshakue kagatsé.

³Akze, axañgaki nasuñ jiaga sáñkalda zuñsúñze ni mek amak axatshañkálde, naldagálde nuxa jian zuñgazukuane izhoñkaldane. Sha atshá zuñnuniñgaba, sha atshindana zuñzekaja za zuñsaneshi etshi nashi nuxa izhoñkaldane. Saldiñga kutám, axautshi sha gui mual za atshiji kizhuka, jika nauwijígaba za naldakue jañgui na, kágubakuek aguldiji, nasuñgaba jiaga izhguldiji kizhuka nañkaldane.

⁴Ekí kizhoguēñ Saldiñga netshi Jate Zunekualkaki mitsá zunajañguñgaba, juañ akzaldi za zuñkatshixa zunatuñshi na ⁵egaba zunekua. Ekí zunekualdatshak jian, janshizhe za atshiji kizhoguēñ zhinik zunekualdagábaki, aldéñ guañ zunajañguēñ zhinik me zunekua guane.^l Aldéñki sha katshixa zuñkabetatshake, aldunaldi nusa zuñgatsé nuk zunejizhi, ají Aldunak abisajañ zunaakukshi, abisajañ zunezhokshapananéñ zhinik na zunekua.^m ⁶Guatshak Duwe Jesú zunekuanéñ zhinik na, Jateja egabá ají Alduna muldetua auxaga nasuñldi

^g 2.13 2Pe 1.1 ^h 2.14 Mt 20.28; Mlk 10.45; Ga 1.4; 1Tm 2.6 ⁱ 2.14 Sal 130.8; Mt 1.21 J 2.14 Ex 19.5; Dt 4.20; 7.6; 14.2; 1Pe 2.9 ^k 3.1 Tit 3.8,14 ^l 3.5 Dn 9.18; Alm 3.27-28; 4.2,5; Ga 2.16; Ep 2.8-9; 2Tm 1.9 ^m 3.5 Alm 6.3-4; 2Kt 5.17

izhoxaldiamak zuñgene. ⁷Ekíki Jate éegaba guañ zúnajañguéñ zhinik na, sha atshazháñkalde jana, janshizhe zúnatune, bieni ipani jana “Jateki izhoshiña nezhokshaldixa shakldá” zuñneshi, jiaktuakualdiamak.

⁸Ekí mikbeñkugeki namaklde alduna ishamildaka nakna, Jate namak jañguxakueki shi kaxaldiyabaldoxaldiéñ aiki akzé katuñshi shi kaxaldiyakue ni majañgukú. Ekíki kauwizhéñ “janshizhegaba za atshál izhoxaldikue shakldá” alduna jañgui ashekualdaldiamak. Akze, ai shizhiyaki janshizhegaba nak, saldiñgak kagauneshi, kaxazauwakagaba nakldá.

⁹Naldatshak ezuakueki axesé nuxa múldigaba zhikbeji, zhiksashiji izhoshi na, kauwibamakue sakí, sakí axezhuka nanekue za zhikbeji, guiyaba jian izhoxa shalda atsauñshi, múldigaba zhiksashiji izhukakue. Ekí múldigaba zhiksashak ni nauwa kagaunegagábaki, kagajué mizhoxaldí. Akze, múldigaba izhgasashatshak, ni me agaxaunegagába, axesé nuxa zhikbeñkakue. ¹⁰Mieldeki Duwe ipanekue kejudlukshi kezhgajuekuxakueki “ekí atshasé nibatú” keshkaldukshakue. Guanaldixa atshalga noxaldiák, mokue mutshuizha ne ekíga aksanegakue. Atshak jiaga, guiyaba gugakíña naldaldiák zúnake agajuezhá miñgualdí.

¹¹Akze, ekí atshixaki namakldek ijuldunéñ zhinik na sha atshixa ne muldetua mikualdaka. Aldéngabaga “sha atshaté sha nokú” akldegatshak jiaga ekíga izhoxaldá guanéñ zhinik, axaldáña guiyaba tuakue agatsé axelté guane naldaldixa nzha.

Aldiwe akbene

¹²Guatshak Altema azhi Tíkikuⁿ migakaxaldatshak jiaq, ma niñkauwañki Nikópuldixa nakldabixal maldaxaldiamak migatsauxa niyakue majañguge. Jinake naldakí. Exa níxalda bualki izhoxaldikue jañgugák. ¹³Guatshak mikzukuagakue Sena, Apuldu^o na exa zhinik aldeyapanatshak, kagaunekbikldegauxa ji jiúñguldak kagajuezhaldixa auxaga kaxaldaldaldiamak kagaunegakue ni majañgukú. ¹⁴Akze, nauwijanamé Duwe ipanekueki janshizhe atsha za alduna jañgua shitiyakue kagatsé. Ekíki ni jiñ zauwazhékue nuxa ashekualdazháldiamak, nashikue ji namak kagajueshka jiaga agaxaunexaldiamak.

¹⁵Saldiña jai nagapa izhukakueja majañguxá mikbeyakue ni makuák. Ekíga na, exa nauwijanameña Duwe ipananeñ zhinik zúnzhgajañguxakueki nasñ zhinik kajañguxá ni kakké.

Saldiña netshi Jate saldiña minekuañ atemajañ éegaba guañ shi mimajañguí. Ekíga shi naldí.

ⁿ 3.12 Ajsh 20.4; Ep 6.21-22; Kls 4.7-8; 2Tm 4.12 ^o 3.13 Ajsh 18.24; 1Kt 16.12